

Utmaningar i dokumentation av kriser

Erik Borglund, professor

Varför skall vi dokumentera vid en kris?

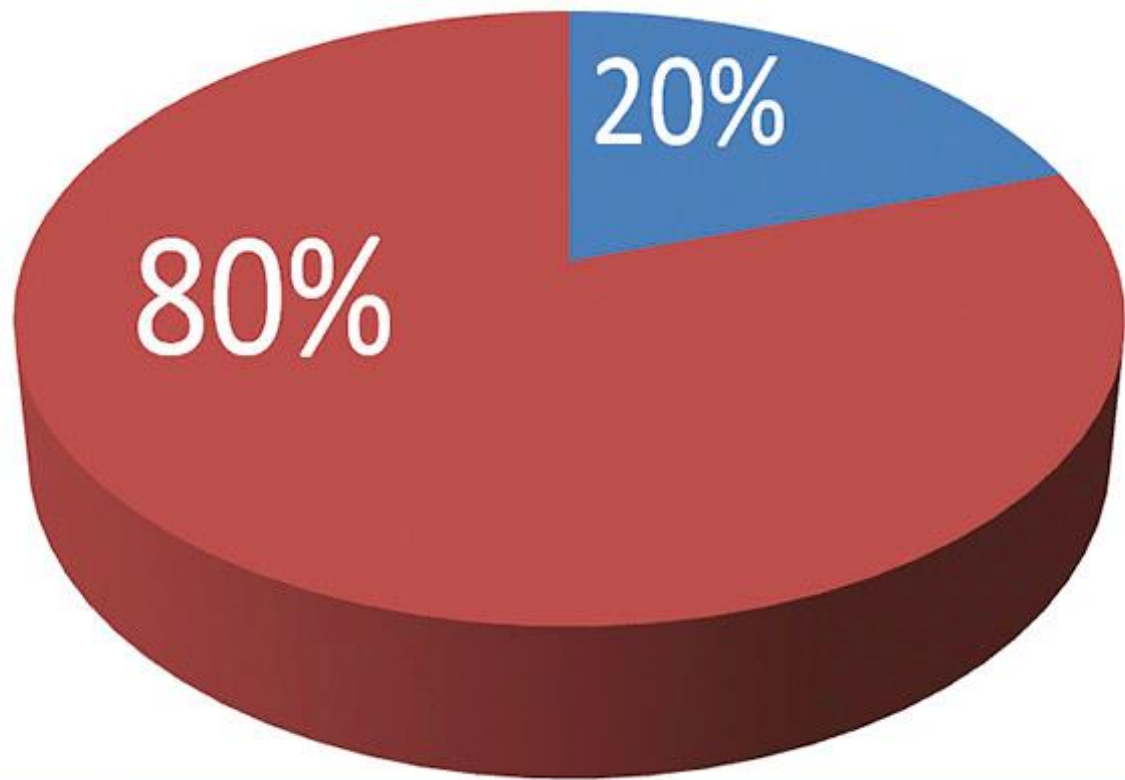
Varför skall vi dokumentera, den frågan ställer sig många!!!

Varför skall vi inte dokumentera ställer då jag motsvarande fråga

I offentliga utredningar så är dokument ofta en grund för att efteråt förstå

Därför...

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

Lessons
Learned

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY](#)

Kunskap om historien

- Skogsbranden 2014
- Skogsbränderna 2018
- Coronakommissionen 2022

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-SA](#)

Erfarenheter

- Slående från skogsbranden 2014 → Stora brister på avsaknad av dokumentation
- Slående från skogsbranden 2018 → Brister på avsaknad av dokumentation
- Slående från Coronakommissionen → Avsevärda brister i avsaknad av dokumentation

Erfarenheter

- 2006 brann det nämligen i Bodträskfors utanför Boden
- Länsstyrelsen sammanställde erfarenheter i dokument man enkelt hittar på nätet
- Användes det under skogsbranden 2014?

Case Coronakommissionen

- Beslut fattas, underlaget (lägesbilden) kopplas inte till beslutet
- Kritik mot beslut → Om beslutet var korrekt med aktuell lägesbild kan aldrig bedömas
- Vi kritiserar ofta historiska beslut baserade på aktuell fakta, inte baserade på historisk mängd information
- Du kan ta korrekta beslut fast de blir fel

Utmaningar som hindrar dokumentation

- Nationella & Organisationella gränser
- Man följer inte i förväg tänkt organisering
- Påstår att man under Corona-pandemin kringgick det man enats om.

Tre viktiga principer

Ansvarsprincipen

Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha det också under en krissituation. Aktörerna ska även stödja varandra och samverka, det kallas "den utökade ansvarsprincipen".

Närhetsprincipen

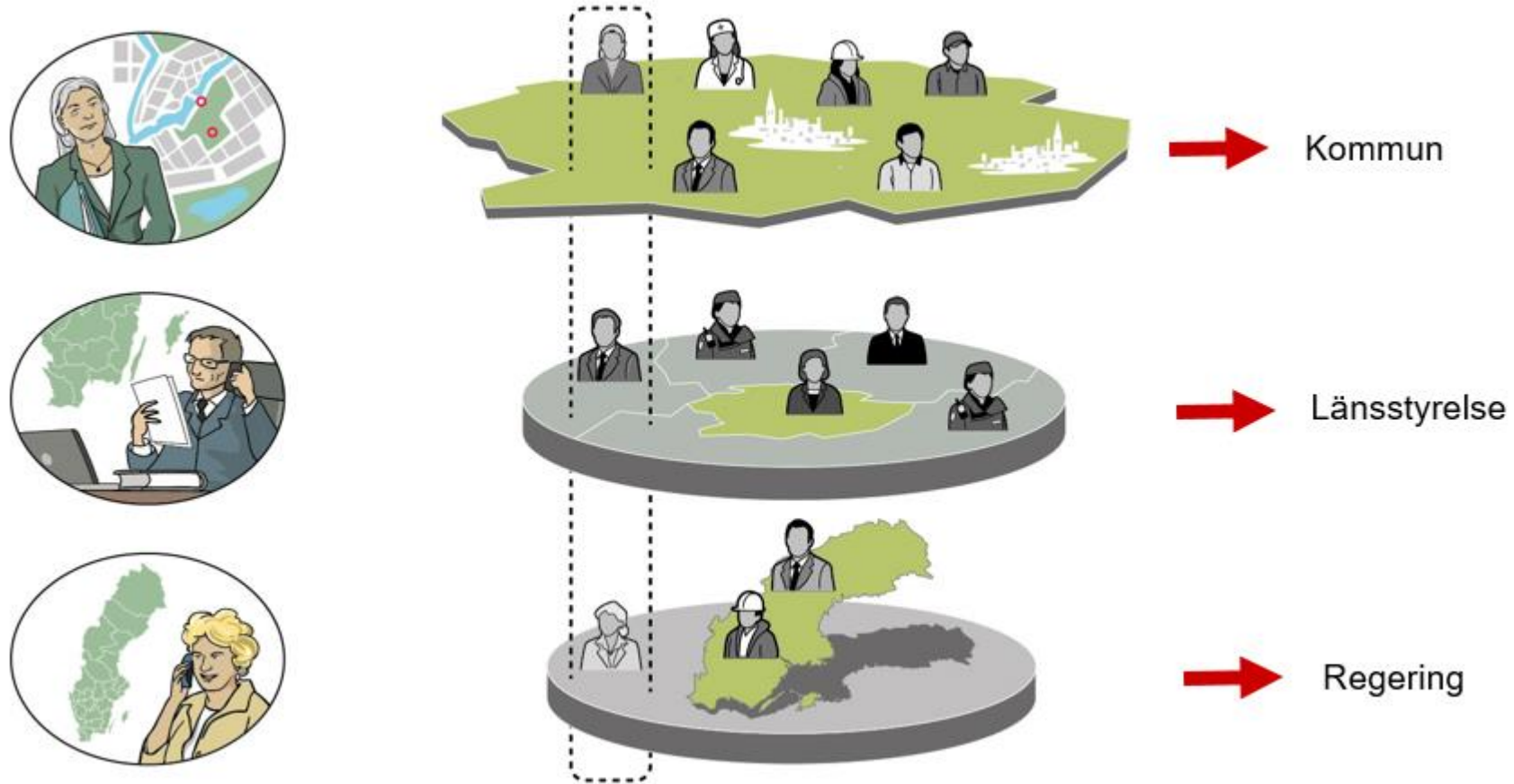
En kris ska hanteras där den inträffar och av de aktörer som är närmast berörda och ansvariga.

Likhetsprincipen

Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt.

Geografiskt områdesansvar

Det svenska krisberedskapssystemet

- Teoretiskt kan vi proaktivt försöka tillse att dokumentation sker
- Vi kanske inte kan förutse alla processer men vi kan fånga centrala aktiviteter
- Gränser är tydliga
- Organisering är tydligt enligt de tre principerna

MEN hur är det

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-NC-ND](#)

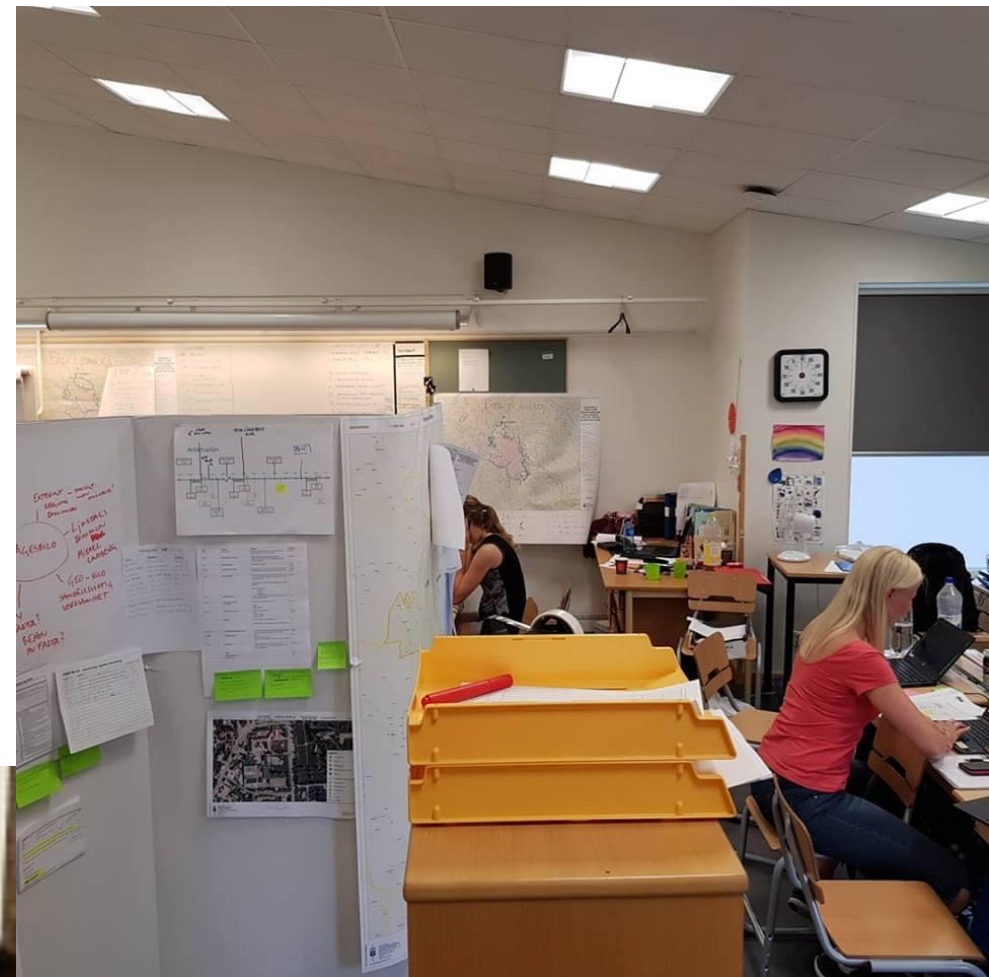
[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-SA](#)

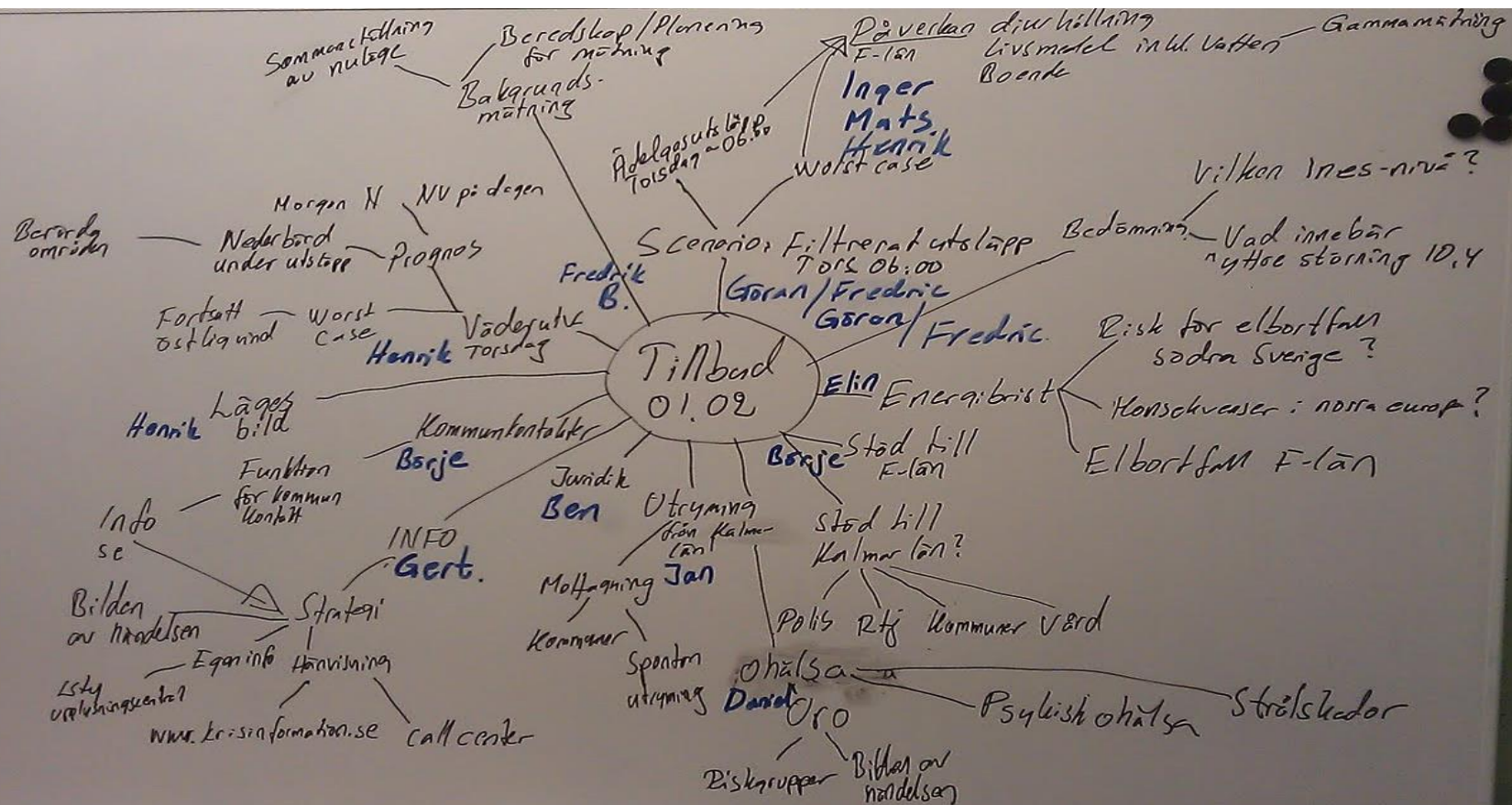
Får arkivarien, registrator vara med?

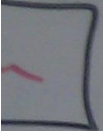

Men det blir så här

Smittskydd

Lördag

Sjukvårdsuppl.

Samtal

Följer antalet fall

Analys enkäter

Webbenkät
SMI-måndag

13⁰⁰ Mste

16³⁰ Pressträff.

Söndag

Vatten

- Prövar indikatorer
- Söndag svar
- ti med ann.
- Prövtagningsin-ut vatten;
kryptosvar
- Svarar på vatten-
frågor

Forbered vatten och
och vatten tjok

Mott

- kollar livsmedel.
pröv.
- Svarar på
frågor
144266
143487
heder

GIS-stöd.
1400 klar
4500 enkäter
- i in mer

Info

• Telefon-
nummer
till vatten-
svar

13⁰⁰ Ny
information
Webbenkät

Pressmeddel
ande

Det inträffade
Drabbade
Förväntad händelseutveckling
Mediabilden

Händelsen

Omedelbara konsekvenser
På kort och lång sikt
Möjliga spridningseffekter

Konsekvenser

Lägesbildens
innehåll

Åtgärder och resurser

Genomförda och
planerade åtgärder
Resurser och behov
Informationsåtgärder

Aktörer

Involverade aktörer
Pågående och planerad samverkan
Behov av andra aktörer

SO-plan

8³⁰ 9⁰⁰ 9³⁰ 10⁰⁰ 11⁰⁰ 12³⁰ 13⁰⁰ 14⁰⁰ 15⁰⁰ 16⁰⁰ 17⁰⁰ 18⁰⁰

SO
möte

Info
möte

Samv. kont.
konferens
N-län

MSB
Nationell
Samv. kont.

Lik
Eg

Samv. kont
O-län

14⁰⁰ SO

15⁰⁰ Ausp
möte

Möte
Delregion
gbg i
taktik-
salen

SO

16⁰⁰ Nat.
Samv.
kont.

SC

Rä sekt

Peltor
B

Väderbedömning + Omvärldsber (Trafikverk etc)
+ havsmått + Larmplaner - framkomlighet.

Pers sekt

(sc/cjo)

Bedöm + planera personal bemanning
för stormperiod.

Info

Annika
B

Förbered media information samt hemside
insida samt dokumentation.

Smitt

- Forb. k-samverkaner
- Möbiler + Anders
- Atgärder Gårda
- Tfn

Dok

En mapp
Skapad
WIS

Bemanning: ?

20⁰⁰ 21⁰⁰ 22⁰⁰ 23⁰⁰

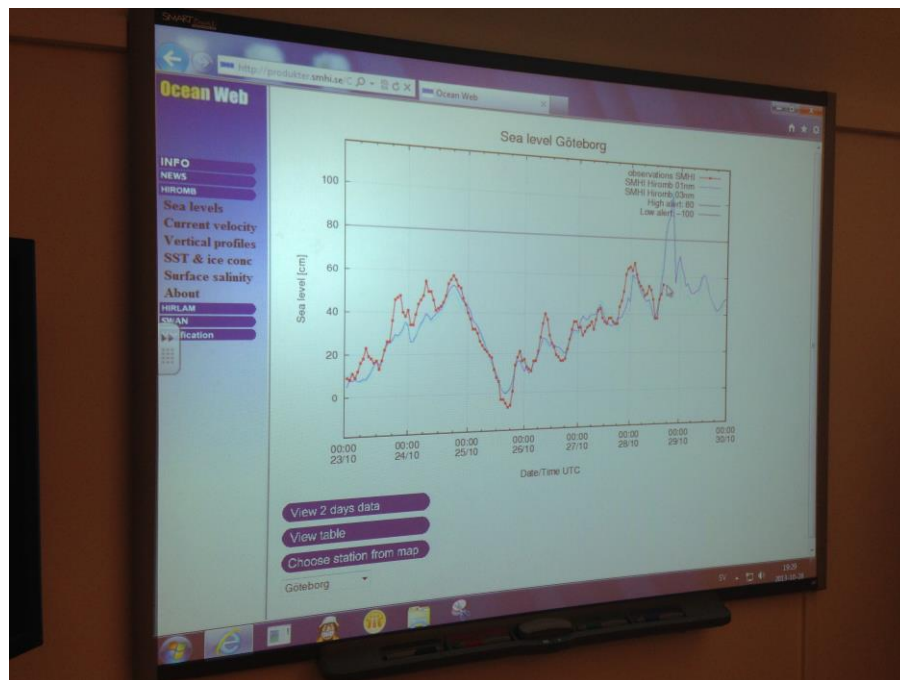
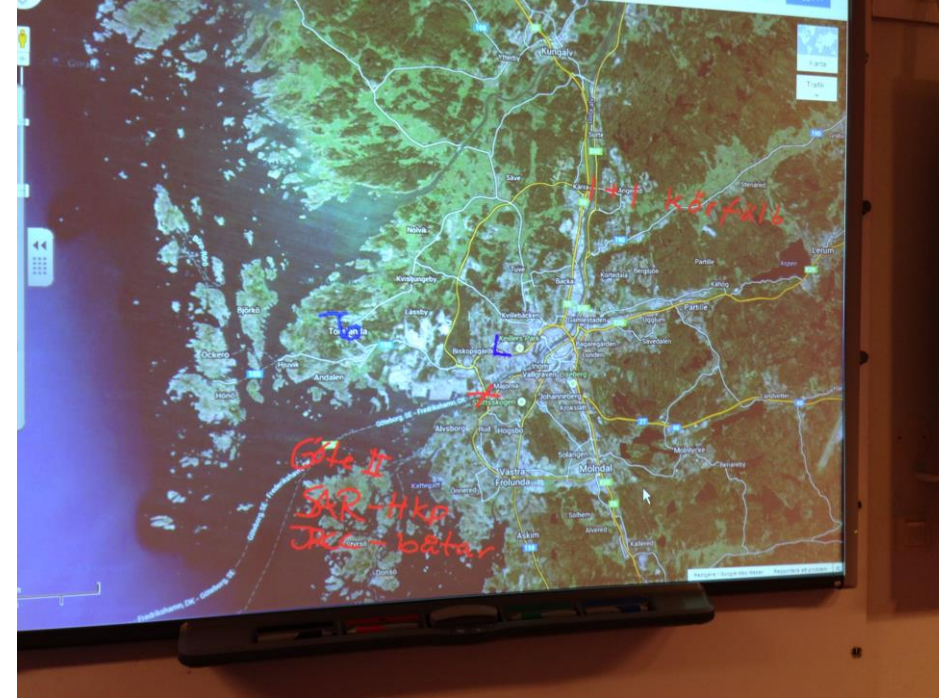
"Kulmen storm"

28 m/s (35 m/s)

Valten + 110 - 120 ??

kba

Under pandemin....

- Uppdrag att "dokumentera"
- Tidigt möte, en dyster bild.
- Registrator, arkivarie → Ej en naturlig del av krisberedskapssystemet

Pågående studentarbete

- Kan man förstå vad som hände månad 0-6?
- Det finns inget gemensamt ärende "pandemin"
- Dokument går att återfinna fragmenterat
- Vilken lägesbild som kopplas till beslut går inte att finna

Handlingsutrymme vs regelstyrt

Har sedan 2009 sett många
exempel på att lagstiftade beslut
dokumenteras tydligt

Övriga beslut dokumenteras utifrån
tolkat handlingsutrymme, vilket
sällan ger spårbarhet

Whiteboard, blädderblock → Foto
sedan gemensam mapp, sedan?

Dokumentationens värde

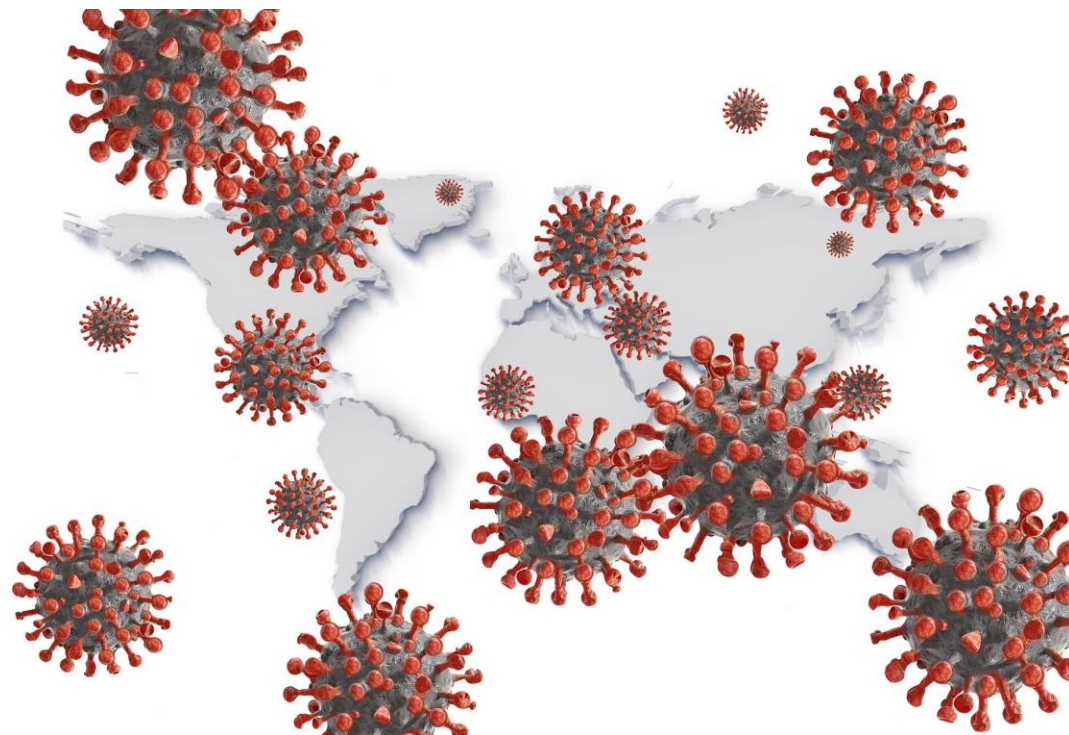
- Kontinuerlig intern analys
- Kunskapskälla för kommande kriser eller kriser i organisationer som inte har samma erfarenhet
- Ansvarsutkrävande kan bli mer korrekt
- Beslutsfattande i kris kanske blir mindre stressigt?

Självklart svårt men.....

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-SA](#)

[Det här fotot](#) av Okänd författare licensieras enligt [CC BY-NC-ND](#)

Slut och stort tack

erik.borglund@miun.se

